

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 11C/309/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7615212228
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Júlia Weiserová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2016:7615212228.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves samosudkyňa JUDr. Júlia Weiserová v právnej veci žalobcov: 1/ T. T., nar. XX.X.XXXX, 2/ N. T., nar. XX.X.XXXX a 3/ Y. T.Á., nar. X.X.XXXX, všetci bytom F. XXX, V., právne zastúpení Prosman a Pavlovič advokátska kancelária s.r.o. Hlavná 31, Trnava, proti žalovanému: ČSOB poisťovňa, a.s., Vajnorská 100/B, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 30.000,- Eur a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 30.000,- Eur a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 15.000,- Eur a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti návrh žalobcu v 3. rade zamietá.

O trovách konania súd rozhodne samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia podali dňa 3.7.2015 na tunajšom súde návrh, ktorým sa dožadovali zaplata náhrady škody vo výške 280,- Eur a náhrady nemajetkovej ujmy každý vo výške po 30 000,- Eur. Konštatovali, že dňa 28.7.2012 okolo 22,35 hod. na ceste č. II/547 medzi obcami Margecany a Krompachy došlo k dopravnej nehode osobného motorového vozidla ev. č. SL 175 AC, kedy vodič X. C. v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti vozidla svojim schopnostiam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ako aj neskorej korekcii riadenia pri prejazde ľavotočivou zákrutou zišiel s vozidlom mimo vozovku, čím došlo k porušeniu ust. § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z.. Následnou korekciou riadenia na nespevnenom povrchu sa vozidlo nedostalo späť na vozovku a na strmom svahu vedľa vozovky došlo ku strate kontaktu kolies s podkladom, nakloneniu vozidla a jeho následnému nárazu do porastu stromov. V motorovom vozidle na mieste spolujazdca vpravo vpredu sedel T. T., ktorý v dôsledku dopravnej nehody utrpel smrteľné zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Žalobcovia 1,2 uviedli, že boli rodičmi nebohého, žalovaná 3 jeho sestrou.

V zmysle § 215 ods. 1 písm. d/ ods. 4 Trestného zákona s poukazom na ust. § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku bolo dňa 25.9.2012 Okresným riaditeľstvom PZ Sp. Nová Ves, odborom kriminálnej polície vydané uznesenie o zastavení trestného stíhania vo veci prečinu usmrtienia podľa ust. § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona. Napriek tomu, že zavinenie dopravnej nehody bolo jednoznačne preukázané tým, že vodič X. C. svojim konaním porušil dôležitú povinnosť uloženú mu v zmysle § 16 ods. 1 zákona

č. 8/2009 Z.z., trestné stíhanie bolo neprípustné z dôvodu úmrtia vodiča na mieste nehody. Držiteľom vozidla bol T. V., otec nebohého Y. V., ktorý bol taktiež spolujazdcom a ktorý tiež pri nehode zahynul. V čase dopravnej nehody mal prevádzateľ motorového vozidla uzavretú poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným.

Poukázali na ust. § 853 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého platí, že občianskoprávne vzťahy pokiaľ nie sú osobitne upravené týmto, ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Analógia legis sa používa ako forma aplikácie vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka).

V prípade práva domáhať sa ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zdôraznili, že ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv a je právne bezvýznamné, či k takémuto zásahu došlo zavinene resp. nezavinene. Prevádzateľ zodpovedá objektívne a solidárne s vodičom, ktorý porušil právnu povinnosť. Prevádzateľ motorového vozidla mal uzavretú poisťnú zmluvu, predmetom ktorej bolo poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným a teda v čase nehody poisťný vzťah trval. Poukázali na to, že v predmetnom konaní je daná pasívna legitímácia žalovaného, ktorý bol v čase nehody poisťovateľom zodpovedného subjektu (vodiča a prevádzkovateľa vozidla) v zmysle § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na podporu svojich tvrdení poukázali na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013 zo dňa 21.5.2014 a dali do pozornosti Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12.

V konaní uplatnili náhradu škody vo výške 260,- Eur, ktorú žalovaný neoprávnenne pri plnení krátil, ktorú však následne vzali späť a preto uznesením 11C/309/2015-57 zo dňa 18.11.2015 súd konanie v tejto časti zastavil.

Ďalej uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy a to každý po 30000,- Eur s odôvodnením že podľa ich názoru prevádzkou motorového vozidla došlo k neoprávnenému zásahu do ich práv na súkromie, ako jedno z osobnostných práv fyzickej osoby, zakotveného nielen v ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale i v čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že právo na súkromie zahŕňa i právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, keď súčasťou súkromného života je tiež život rodinný zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a to bez ohľadu či spolu žijú alebo nie, pričom protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Považovali za nesporné, že v tomto prípade daný zásah predstavuje smrť syna a brata, pričom ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no predovšetkým nereparovateľný. Konštatovali, že vzťahy medzi nebohým a nimi boli silné a intenzívne, spoločne tvorili rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, pričom predmetná tragédia zasiahla do ich životov zásadným spôsobom a nenávratne tak pretrhla silné citové väzby, v dôsledku čoho stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život. Do dnešného dňa v dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Stratili možnosť viesť s nebohým súkromný život, od jeho smrti sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným s najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním vodiča, tak došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Rodičia od útleho veku viedli syna k volejbalu, v ktorom sa tento vypracoval na najlepšieho blokára na Slovensku v kadetskej kategórii. Celá rodina sa tešila, bola hrdá a žila pre jeho úspechy vo volejbale. Nebohý pomáhal rodine nie len po finančnej stránke, ale i v starostlivosti o bezvládnú a chorú starú matku. U žalovanej v treťom rade, sestry nebohého zanechala jeho smrť neodstrániteľnú ujmu, ktorá sa prejavila i na jej psychickom stave, kedy u nej pretrváva strach založiť si vlastnú rodinu, aby sa vyvarovala útrap, aké prežívajú rodičia. Žalobkyňa v 2. rade sa od smrti syna vyhýba okoliu, odmieta chodiť do spoločnosti. Ako rodina prestali tráviť všetky sviatky, pretože

tieto zintenzívňujú ich pocity utrpenia zo straty milovaného človeka. Vzniknutá trauma je z ich životov fakticky neodstrániteľná, ničím nereparovateľná, je ju možné iba zmierniť. Z uvedeného je zrejmé, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepostačuje k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na ich strane, ale ani žiadna hmotná satisfakcia nemôže odčiniť dopad tejto tragickej udalosti, ale iba zmierniť jeho nemajetkovú ujmu. Listom zo dňa 27.10.201 bol žalovaný oboznámený so vznikom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak tento listom zo dňa 30.10.2014 odpovedal, že nemajetková ujma sa nevzťahuje na plnenie z povinného zmluvného poistenia s poukazom na argumentáciu Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 4 Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, ktorú je však podľa ich názoru možné s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie Krajského súdu v Trnave považovať za prekonanú. Žalovaný dal ďalej do pozornosti rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci C22/12 a vyzdvihol odporúčací charakter rozhodnutia na zakotvenie sporného odškodnenia do zákona č. 381/2001 Z.z..

V závere teda uviedli, že žalovaný naplnil všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za spôsobenú ujmu podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. a teda žiadali aby im bolo v celom rozsahu vyhovené.

Žalobcovia na pojednávaní žalobe zotrvali. Žalobca v 1. rade uviedol, že stratili syna, ktorého vychovávali od malička, žil s nimi v spoločnej domácnosti. V čase úmrtia mal syn 20 rokov, pracoval, v rámci svojich možností prispieval na chod našej domácnosti. V tom období žili v spoločnej domácnosti on, manželka, syn, dcéra a svokra. On je zamestnaný, avšak manželka nepracuje, opatruje nevládnou osobu. Obaja sa venovali k športu, preto aj syna viedli k športovým aktivitám. Boli to hodiny strávené na tenisových kurtoch alebo na futbalovom ihrisku. V žiackom veku hral volejbal, bol členom volejbalového klubu v Prešove, manželka ho každý deň vozievala na tréningy. Voľné chvíle trávil spolu v prírode, bicyklovali. Celý život sa im potom ako im bolo zo strany polície oznámené, že syn sa stal obeťou dopravnej nehody, zmenil naruby. Nemajú dňa, kedy by na tú udalosť nemysleli. Je to pre nich veľmi ťažké. On ešte chodí do práce, takže sa snaží na to nemyslieť, ale manželka je doma, dennodenne so svokrou, takže stále na to musí myslieť. Myšlienky na nehodu sa im vybavujú vždy, keď vidia pri ceste autom kríž, alebo pri rôznych iných aktivitách, ktoré v minulosti robili so synom. Sviatky už radšej ani neoslavujú. Meniny, narodeniny syna zle znášajú. Manželka odmieta chodiť na verejnosť, predtým chodili na rôzne spoločenské podujatia, do spoločnosti, na športové podujatia, teraz to manželka odmieta. Keď ju niekde ťahá, tak ho odvezie autom, ale ona ísť odmieta. Stalo sa, že manželka išla na nákup, stretla sa so známou, ktorá syna poznala z detstva a o nehode nevedela, opýtala sa jej, na to ako sa má syn, či trénuje a tak manželka prišla domov úplne zničená. Čo sa týka dcéry, táto žila s nimi v spoločnej domácnosti. Po skončení bakalárskeho štúdia sa venovala kynológii, chodila pracovať do útulku, k tomuto viedla aj nebohého syna. Tento takto získal vzťah k zvieratám, najmä ku psom. Medzi dcérou a synom bol 6-ročný vekový rozdiel, dcéra bola staršia. Dcéra so synom mali spoločné záujmy, chodili spolu do prírody. Dcéra asi pol roka po nehode odišla zo zamestnania, zo spomínaného útulku, odišla do zahraničia. Vyjadrila sa, že sa do budúcnosti nechce vydať ani mať deti, pretože nechce zažiť niečo také, ako zažili oni. V čase kedy sa stala dopravná nehoda syn partnerku nemal, bol im vždy nápomocný pri prácach v domácnosti. Žili v byte, pričom stavali dom, takže pomáhal aj pri stavebných prácach. Po dostavaní domu sa taktiež podieľal na prácach pri ňom. Najmä manželka mala so synom veľmi dobrý vzťah, vozila ho na tréningy, zúčastňovali sa na športových aktivitách, v tomto smere bola rodina obmedzovaná práve svokrou, pretože jeden z nich vždy musel ostať s ňou.

Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že sa jej veľmi ťažko o celej tejto situácii hovorí, bola to pre nich rana pod pás. Ona sa 12 rokov stará o ležiacu matku, počítali s jej odchodom, avšak nie s odchodom syna. Syn hral volejbalovú extraligu v Prešove, bol v oblasti športu známy a novinári po nehode napísali obrovským článkom do novín, že všetci traja účastníci dopravnej nehody pili. Syn nikdy nepil a to sa následne aj preukázalo, pričom tie isté noviny zverejnili ospravedlňujúci článok o tom, že chlapci vypité nemali, ale už iba malým písmom. Chodili za nimi novinári, čo bolo veľmi bolestivé. Manžel sa bál, že šoféroval syn, ona však syna učila šoférovať, vedela že on šoféroval vždy veľmi opatrne. V deň nehody išiel po spolu so spolubývajúcim z internátu po ďalšieho kamaráta do Gelnice. Tento následne motorové vozidlo riadil. Rozhodli sa ísť za ďalšími kamarátmi a stala sa táto dopravná nehoda. Syn po skončení strednej školy v Prešove, kde hral extraligu, prišiel do Košíc, avšak keďže sa nedohodol s klubom, našiel si prácu vo firme Auto Kelly a začal pracovať. Býval aj s dcérou s nimi v domčeku, ktorý postavili. Ona opatrovala svoju matku. Syn si na seba zarobil, nebol na nich odkázaný výživou. Ona syna porodila, bola pri jeho prvých krokoch, učila ho bicyklovať, viedla k iným športom, pretože manžel chodil na turnusy, bol to

jej "cicík", boli spojený cez pupočnú šnúru. Mala so synom veľmi dobrý vzťah, chodila na rodičovské združenia, riešila jeho pubertálne problémy. Navštevoval štúdium v odbore kuchár - čašník, hral volejbal, takže nemal čas chodiť do mesta. Po jeho smrti sa všetko zmenilo. Je to hrozné keď vojde do synovej izby a táto je prázdna. Syn si zobral z útulku psíka, malého boxera, zamiloval sa do neho, teraz jej psík ostal, prostredníctvom tohto psíka so synom komunikuje, rozpráva sa s ním. Ona sa synovi venovala, čo sa týka plávania a volejbalu, ale aj pri učení. Vypracovávala mu na maturitu všetky otázky. Nedokáže vzniknutú situáciu psychicky zvládnuť, stále sa jej to vracia. 25 rokov sa starala o dieťa, ktoré je zrazu preč a nikto jej nedá odpoveď na to, prečo. Dcéra mala so synom veľmi dobrý vzťah, bol tam 6-ročný vekový rozdiel, takže dcéra bola rozumnejšia, nehádali sa, nežiarlili na seba. Znáša všetko veľmi zle. Odišla z práce v útulku a išla pracovať do Anglicka, pretože tu už nedokáže byť. Pri jednom z rozhovorov povedala, že v dôsledku úmrtia brata nechce mať deti, že nechce prežívať taký strach aký prežívala ona. Človek s deťmi od malička plánuje budúcnosť a v sekunde je všetko preč. Od smrti syna sa s manželom oveľa menej rozprávajú, každý zalezie do svojej izby, resp. manžel do synovej a ona je s babkou. Každý rodič by za dieťa obetoval aj život, dcéra sa vyjadrila, že keby mohla vymeniť svoj život za život brata, žiadne peniaze ho nemôžu nahradiť.

Žalovaný uviedol, že čo sa týka žalobcami uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy táto bola odôvodnená s poukazom na rozsudok Krajského súd v Trnave, ktorý vychádzal z právneho názoru JUDr. Rudolfa Čirča, sudcu Najvyššieho súd SR, ako aj poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová C-22/11. Na odôvodnenie nároku bolo použité odlišné stanovisko JUDr. Rudolfa Čirča, v ktorom vyslovil nesúhlas s väčšinovým rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu, ktorým bol v špecifikovanej časti zrušený rozsudok Krajského súdu v Žiline z 24.3.2009, sp. zn. 5Co/252/2008 (uvedený v uznesení NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011. Poukázal na stanovisko vyjadrené v citovanom uznesení NS SR, podľa ktorého sa v Občianskom zákonníku nachádza právna úprava spôsobu a rozsahu náhrady (§442 a nasl.), ktorá vymedzuje čo sa okrem iného pri škode na zdraví a usmrtení odškodňuje. Keďže zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škody nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, niet dôvodu škodu vymedzenú v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadrenou v ust. § 4 ods. 2 písm. a/ cit. zákona. Chráneným predmetom teda nie je zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka od škody podľa § 420 a nasl. Obč. zákonníka potvrdzuje i ust. § 16 Občianskeho zákonníka, a teda podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Obč. zákonníka. O skutočnosti, že sa súdy riadne nevyporiadali s poisťným krytím podľa § 4 ods. 2 písm. a zák. č. 381/2001 Z.z. svedčí aj skutočnosť že pôvodne mal Krajský súd v Žiline i JUDr. Čirč za to, že citované zákonné ustanovenie je potrebné vykladať extenzívne a eurokonformne, tak že náhradu nemajetkovej ujmy je možné zahrnúť do pojmu " náklady pri usmrtení". Za extenzívny a eurokonformný výklad tohto pojmu však považujú niektoré súdy skutočnosť, že náhradu nemajetkovej ujmy je možné zahrnúť do pojmu "škoda na zdraví" a teda konajú contra legem, pretože im neprísluší vytvárať nový zákon. Ďalej uviedol, že zákon č. 381/2001 Z.z. obsahuje i zoznam preberaných právnych aktov Európskych spoločenských a Európskej únie, kde sú udávané aj Smernica Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 a druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 v znení smernice Rady 80/232/EHS z 14.5.1990. Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípade Hassová tiež odkazuje na smernice, ktoré sú v podmienkach slovenského právneho poriadku vykazované ako plne harmonizované, podľa ktorých sa ustanovenia týkajúce sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorovým vozidlom má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pre dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Keďže zákon č. 381/2001 Z.z. nerieši nemajetkovú ujmu je zrejmé, že Slovenská republika s prísl. smernicami predmetný zákon harmonizovala tak, že náhradu nemajetkovej ujmy neumožňuje a tak vnútroštátne právo neumožňuje uplatniteľnosť takéhoto inštitútu. Upozornil, že ani v nemeckom zákone, obdobnom slovenskému zákonu č. 381/2001 Z.z., ktorý plne transponoval uvedené európske smernice, nie je upravené odškodňovanie nemajetkovej ujmy typu ochrany osobnosti v prospech rodinných príslušníkov obetí dopravných nehôd. Pre úplnosť poukázal na skutočnosť, že Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová vychádzal z porovnania českej a slovenskej právnej úpravy, pričom pre tento prípad bolo rozhodné české právo, ktoré však do svojho zákona o povinnom zmluvnom poistení ako aj Občianskeho zákonníka, teda do svojho vnútroštátneho práva náhradu nemajetkovej ujmy zahrnulo. Keďže vo veci Hassová Súdny dvor EÚ vo svojom odporúčanom stanovisku ešte podmienil poisťné krytie nákladov nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených

pri dopravných nehodách, pre prípad splnenia tejto podmienky na základe zodpovednosti poistenia za škodu úpravou vo vnútroštátnom práve uplatniteľnom v spore vo veci samej, teda v zákone č. 381/2001 Z.z. nemohla vzniknúť pasívna legitímácia poisťovne v nárokoch pozostalých. O tom svedčí i rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/89/2013 zo dňa 26.6.2014.

Na pojednávaní zástupca žalovaného uviedol, že v slovenskej sudcovskej praxi sa vyskytujú už 2 rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré jednoznačne vylúčili poisťovne PZP z konania o náhrade nemajetkovej ujmy pre nedostatok ich pasívnej legitímácie, teda návrh žalobcov nie je v súlade so závermi týchto rozsudkov. Čo sa týka záväznosti európskych smerníc vo vzťahu k zákonu o povinnom zmluvnom poistení poukázal na to, že tieto smernice v žiadnom prípade nemajú priamy účinok na rozhodovanie v konkrétnych veciach, kde sa rozhoduje o právach a povinnostiach súkromných a právnických osôb. Táto skutočnosť vyplýva aj z rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vo veci Marshall, na ktorý poukázali v písomnom vyjadrení. Pokiaľ by aj sa rozsudok vo veci Haasová mal v tomto prípade akceptovať, pôsobil by retroaktívne to znamená, že by zasahoval späť do už existujúcich vzťahov, lebo udalosť dopravnej nehody sa stala v roku 2012 a rozsudok vo veci Haasová bol vydaný neskôr. Návrh nemôže byť hodnotený tzv. eurokonformným výkladom, pretože by odporoval princípom právnej istoty, čo je nezlučiteľné s princípom právneho štátu, ktorý je deklarovaný v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Akýkoľvek výklad, ktorý by uznal poisťovňu v tejto veci za pasívne právne legitimovanú, by bol výkladom contra legem a v súhrne by takýto výklad znamenal porušenie Ústavy SR. Dal do pozornosti rozsudok Okresného súdu Bratislava 4 v obdobnej veci, ako aj odborný článok v časopise Národnej banky SR Biatic, ktorý sa zaoberá analýzou účinkov rozhodnutia Súdného dvora EÚ vo veci Haasová na aktuálnu súdnu prax. Navrhol, aby žaloba bola v celom rozsahu pre nedostatok pasívnej legitímácie zamietnutá.

Súd v predmetnej veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, Sp. Nová Ves, ČVS:ORP-579/OVK-SN-2012 zo dňa 25.9.2012, úmrtným listom T. T., výzvou na náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 27.10.2014, vyjadrenie k výzve na náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 30, oznámením o likvidácii poistenej udalosti zo dňa 12.11.2012, oznámením o ukončení vyšetrovania škodovej udalosti zo dňa 4.8.2014, obsahom vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, Sp. Nová Ves, ČVS:ORP-579/OVK-SN-2012 i ostatnými listinami, ktoré sú obsahom spisu z zistil nasledovný skutkový stav:

Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, Sp. Nová Ves, ČVS:ORP-579/OVK-SN-2012 súd zistil, že dňa 28.7.2012 okolo 22,35 hod. na ceste druhej triedy č. 547 v kilometri 40,180 v úseku miernej ľavotočivej zákruty v smere z obce Margecany do mesta Krompachy došlo k dopravnej nehode osobného motorového vozidla ev. č. SL 175 AC, kedy vodič X. C. v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti vozidla svojim schopnostiam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ako aj neskorej korekcii riadenia pri prejazde ľavotočivou zákrutou rýchlosťou približne 110 km/hod. zišiel s vozidlom mimo vozovku, čím došlo k porušeniu ust. § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z.. Následnou korekciou riadenia na nespevnenom povrchu sa vozidlo nedostalo späť na vozovku a na strmom svahu vedľa vozovky došlo ku strate kontaktu kolies s podkladom, nakloneniu vozidla a jeho následnému nárazu do porastu stromov. V motorovom vozidle na mieste spolujazdca vpravo vpredu sedel T. T., ktorý v dôsledku dopravnej nehody utrpel smrteľné zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Spolujazdec sediaci vzadu Y. V. taktiež utrpel mnohopočetné zlomeniny kostí lebky, trupu a končatín a vodič X. C. devastačné poranenia hlavy, ktorým títo na mieste podľahli. Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, Sp. Nová Ves, ČVS:ORP-579/OVK-SN-2012 zo dňa 25.9.2012 bolo v zmysle § 215 ods. 1 písm. d/ ods. 4 Trestného zákona s poukazom na ust. § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtienia podľa ust. § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákon zastavené ako neprípustné z dôvodu úmrtia vodiča na mieste nehody.

Z úmrtného listu T. T. súd zistil, že tento dňa 28.7.2012 a jeho úmrtie je zapísané v knihe úmrtí matričného úradu Obce V.a, vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XX, pod por. číslom X.

Z výzvy na náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 27.10.2014 súd zistil, že žalobcovia oboznámili žalovaného so vznikom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a vyzvali ho na plnenie vo výške po 30 tis. Eur t.j. spolu 90 tis. Eur.

Z vyjadrenia k výzve na náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 30.10.2014 žalovaný žalobcom odpovedal, že nemajetková ujma sa nevzťahuje na plnenie z povinného zmluvného poistenia, pričom na podporu svojich tvrdení poukázal na zákonné ustanovenia, ako aj na stanovisko Najvyššieho súdu SR vyjadrené v uznesení sp. zn. 4 Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011.

Z oznámenia o likvidácii poistenej udalosti zo dňa 12.11.2012 súd zistil, že žalobcovi v 1. rade bolo oznámené, že im bude vyplatená náhrada nákladov spojených s pohrebom 1015,33 Eur.

Z oznámenia o ukončení vyšetrovania škodovej udalosti zo dňa 4.8.2014 súd zistil, že žalobcovi v 1. rade bolo oznámené že im bude vyplatená náhrada nákladov spojených s pohrebom 1000,- Eur.

Podľa § 4 ods. 1-5 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ak ide o škodu spôsobenú prevádzkou tuzemského motorového vozidla na území iného členského štátu, poškodenému sa poskytne poistné plnenie v rozsahu poistenia zodpovednosti podľa právnych predpisov členského štátu, na ktorého území bola škoda spôsobená, ak sa podľa tohto zákona alebo na základe poistnej zmluvy neposkytuje poistné plnenie v širšom rozsahu.

Na škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla občanovi členského štátu na území cudzieho štátu, v ktorom nepôsobí príslušná kancelária poisťovateľov, počas jeho cesty z územia jedného členského štátu na územie iného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy členského štátu, na ktorého území sa motorové vozidlo spravidla nachádza.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Žalovaný vzniesol námietku vecnej pasívnej legitímácie v konaní, takže touto sa súd zaoberal prioritne.

V zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je výslovne upravený nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v dôsledku usmrtenia pri dopravnej nehode, nezodpovedá to však smernici článku 3 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov či článku 1 smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Obe smernice uvedené vyššie zrušila smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ktorá v zmysle svojho odôvodnenia č. 1 predstavuje kodifikáciu oboch uvedených smerníc. Toto zrušenie sa stalo účinným v zmysle článku 29 smernice 2009/103/ES v spojení s jej článkom 30 dňa 27. októbra 2009 a keďže dopravná nehoda, ktorá je predmetom prejednávanej veci sa stala 28.7.2012, na prejednanú vec sa použije Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.9.2009. Použitím eurokonformného výkladu pojmov "náhrada škody a škoda na zdraví" v zmysle ust. § 4 ods. 1,2,4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu inštitútu povinného zmluvného poistenia sa z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou mot. vozidla v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma, ktorá bola v dôsledku nehody spôsobená pozostalým obete dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa ust. § 13 ods. 2,3 Občianskeho zákonníka a ktorú je potrebné v širšom ponímaní považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.. Táto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Aj z právnej úpravy poistenia občianskoprávnej povinnosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidiel upravenú v Smerniciach Rady č. 72/166/EHS, 90/232/EHS a č. 2009/103/ES vyplýva, že každý členský štát je povinný zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd, aby škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia neostali neuhradené. Táto zodpovednosť musí pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúcu z prevádzky vozidla, ako je to zrejmé z čl. 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS i čl. 1 Smernice 90/232/EHS. Osobám poškodeným v dôsledku havárie motorového vozidla tým má byť zaručené poskytnutie poistného plnenia a priame právo podať žalobu proti poisťiteľovi zodpovednej osobe, pričom v zmysle citovaných smerníc sa za poškodeného považuje akákoľvek osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravnej nehody, oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú mot. vozidlami. Zo znenia uvedených ustanovení vyplýva, že je potrebné rozlišovať ako v prejednávanej veci, tak aj vo všeobecnosti v kontexte povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, medzi dvomi odlišnými právnymi inštitútmi. Na jednej strane stojí občianskoprávna zodpovednosť za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na druhej strane stojí pokrytie tejto zodpovednosti povinným poistením. Tieto dva právne inštitúty sú síce veľmi úzko spojené, ale zároveň sú upravené v práve Únie odlišným spôsobom a v odlišnom rozsahu. Ako totiž rozhodol Súdny dvor povinnosť poistného krytia cestujúcich, pokiaľ sa stali obeťmi nehody spôsobenej vozidlami sa odlišuje od rozsahu ich odškodnenia. Zatiaľ čo povinnosť poistného krytia je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Únie, odškodnenie sa spravuje v zásade vnútroštátnym právom. V tejto súvislosti Súdny dvor už uviedol, že cieľom prvej, druhej a tretej smernice nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu v členských štátoch a že podľa súčasného práva Únie členské štáty môžu voľne upraviť režim zodpovednosti za škodu, uplatniteľný na poistné prípady vyplývajúce z prevádzky motorových vozidiel. Členské štáty sú však povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc. Tento eurokonformný výklad pojmu "náhrada škody, škoda na zdraví" má oporu aj v Rozsudku Súdneho dvora (druhá komora) zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová C-22/12, kde bolo rozhodnuté, že článok 3 ods. 1 Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30.12.1983, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, zmenenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a čl. 1 ods. 1 Smernice Rady č. 90/232/EHS z 14.5.1990, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Ako už bolo vyššie uvedené obe vyššie uvedené smernice zrušila smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009, ktorou bolo vydané ich kodifikované znenie. Podľa bodu 1 citovanej smernice o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidiel a o kontrole plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti, Smernica Rady č. 72/166/ EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti, druhá Smernica Rady č. 84/5/EHS z 30.12.1983, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, tretia Smernica Rady č. 90/232/EHS z 14.5.1990, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo dňa 16. 5. 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, (štvrtá smernica o poistení mot. vozidiel) boli opakovane podstatným spôsobom menené a doplnené. V záujme jasnosti a prehľadnosti by sa/ mali tieto štyri smernice, ako aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ ES zo dňa 11. 5. 2005, ktorou sa menia a dopĺňajú Smernice Rady č. 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/ EHS a 90/232/EHS a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidiel kodifikovať.

Podľa čl. 3 posl. veta kapitoly I Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES, poistenie uvedené v 1. pododseku povinne pokrýva škodu na majetku, ako aj ujmu na zdraví.

Podľa čl. 9 bod 1 kapitoly 3 citovanej smernice, bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek vyššie poistné krytie, ktoré môže byť stanovené členskými štátmi, každý členský štát požaduje, aby boli ujmy pre ktoré bude poistenie uvedené v čl. 3 povinné, prinajmenšom : a/ v prípade ujmy na zdraví výška minimálneho krytia 1000000,- Eur na poškodeného alebo 5000000,- Eur na nehodu bez ohľadu na počet poškodených, b/ v prípade škody na majetku 1000000,- Eur na nehodu bez ohľadu na počet poškodených. Ak je to potrebné, môžu členské štáty stanoviť prechodné obdobie najneskôr do 11.6.2012, v priebehu ktorého prispôbia svoje min. výšky poistného krytia sumám uvedeným v 1. pododseku. Členské štáty, ktoré stanovia uvedené prechodné obdobie o tejto skutočnosti informujú Komisiu a uvedú dĺžku trvania prechodného obdobia. Najneskôr do 11.12.2009 však členské štáty zvýšia poistné krytie najmenej na polovicu úrovne ustanovenej v 1. pododseku.

Vzhľadom na kodifikované znenie Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009, je výklad podaný rozhodnutím Súdneho dvora aplikovateľný aj na tento prípad. Paušálne vylúčenie náhrady nemajetkovej ujmy, o akú ide v prejednávanej veci, nie je zlučiteľné s výkladom práva Únie v zmysle uvedeného rozhodnutia

V kontexte tohto stanoviska je súd toho názoru, že žalovaný ako poisťovňa, v ktorej bolo poistené vozidlo, ktoré spôsobilo predmetnú dopravnú nehodu, je vecne pasívnym účastníkom konania, pretože v zmysle § 4 a § 15 ods. 1/ zák. č. 381/2001 Z.z. je poisťovňa povinná plniť v dôsledku vzniknutej poistnej udalosti.

Podľa č. 15 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má

fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 OZ po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa článku 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd publikovaného pod č. 209/1992 Zb. právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života okrem výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po uznaní viny za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

Podľa článku 8 ods. 1 citovaného Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č. 120/1976 Zb. nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju časť a povesť. Každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

V ustanovení § 11 OZ je daná úprava všeobecného osobnostného práva, ktorá má za svoj predmet osobnosť ako celok, ako aj jej jednotlivé hodnoty tvoriace celistvosť - telesnú integritu (život, zdravie, telo a jeho nedotknuteľnosť) a morálnu integritu (všetky formy osobnej slobody, fyzických osôb, ich časť, dôstojnosť, súkromie, dobrá povesť a iné). K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom.

Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú:

- existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobcov)
- porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov)
- príčinná súvislosť medzi touto ujmovou a protiprávnym konaním.

Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov.

V prejednávanej veci bolo preukázané, že protiprávnym konaním bolo zasiahnuté do práva na život syna žalobcov v 1. a 2. rade a zároveň brata žalobkyne v 3. rade, do práva na súkromie a rodinný život žalobcov, ktorý nastal momentom jeho smrti 28.7.2012 a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú.

Porušenie právnej povinnosti páchatel'a dopravnej nehody bolo konštatované v uznesení Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, Sp. Nová Ves, ČVS:ORP-579/OVK-SN-2012 zo dňa 25.9.2012 napriek tomu, že trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona bolo v zmysle § 215 ods. 1 písm. d/ ods. 4 Trestného zákona s poukazom na ust. § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku zastavené ako neprípustné z dôvodu úmrtia vodiča na mieste nehody. Konštatovaním porušenia právnej povinnosti je daná príčinná súvislosť medzi touto nemajetkovou ujmom žalobcov ujmom a protiprávnym konaním.

Ochraňa života sa v právnom systéme nielen Slovenskej republiky poskytuje maximálna ochrana, ktorej hodnotu nie je možné vyčíslit' žiadnou sumou. Smrť syna a brata žalobcov bola náhla, nečakaná a došlo ňou k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Zasiahla nebohého vo veku, kedy mal celý život pred sebou, mohol realizovať svoje ambície v rámci osobného i pracovného života. Nebohý viedol v kruhu svojej rodiny plnohodnotný život, venoval sa svojim záľubám, zvieratám, športu. Žil s rodičmi a sestrou v spoločnej domácnosti, denne sa s nimi stretával, bol oporou pre rodičov, pomáhal v starostlivosti o nevládnú starú matku, snažil sa rodine pomáhať aj finančne. Blízky vzťah mal i so sestrou, bol jej dôverníkom, navzájom si rozumeli. Ako je zrejmé z výpovedí žalobcov 1,2 medzi nebohým a žalobcami existovali silné citové, sociálne, kultúrne putá vytvorené v rámci ich rodinného života, spoločne tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. V dôsledku nečakanej smrti nebohého žalobcovia dodnes zažívajú pocity smútku zo straty blízkeho človeka, pocity nervozity, úzkosti, zúfalstva a šoku. Obaja rodičia nesú stratu dieťaťa veľmi zle, najmä žalobkyňa v 2. rade ako matka, ktorá syna porodila a vychovala, sa od jeho smrti vyhýba okoliu, odmieta chodiť do spoločnosti. Ako rodina prestali tráviť všetky sviatky, pretože tieto zintenzívňujú ich pocity utrpenia zo straty milovaného človeka.

U žalovanej v treťom rade, sestry nebohého zanechala jeho smrť neodstrániteľnú ujmu, ktorá sa prejavila i na jej psychickom stave, kedy u nej pretrváva strach založiť si vlastnú rodinu, aby sa vyvarovala útrap, aké prežívajú rodičia. So situáciou sa vyrovnáva svojím vlastným spôsobom, izoláciou od domova a spomienok pôsobením v zahraničí.

Na základe uvedeného súd konštatuje, že žaloba bola podaná dôvodne, avšak samotné konštatovanie porušenia osobnostných práv ako napr. práva na život, osobnú slobodu, bezpečnosť, práva na súkromie a rodinný život nie je pre žalobcov dostatočným zadosťučinením. Preto priznal žalobcom právo na náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu, pričom pre určenie jej výšky prihliadol na spôsob, akým došlo k protiprávnemu zásahu do osobnej integrity žalobcov, ako aj na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy. Bol toho názoru, že u žalobcov vzniknutá trauma je z ich životov fakticky neodstrániteľná, ničím nereparovateľná, je ju možné iba zmierniť. Žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepostačuje k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na ich strane, ale ani žiadna hmotná satisfakcia nemôže odčiniť dopad tejto tragickej udalosti, iba zmierniť jeho nemajetkovú ujmu. V závere teda súd konštatuje že nárok žalobcov 1-3 je odôvodnený. Čo sa týka výšky finančného odškodnenia, tu u rodičov nebohého konštatuje, že výška požadovaného odškodnenia sa súdu nejaví ako neprimeraná a neadekvátne vzhľadom na ich stratu a preto žalobe žalobcov 1,2 v celom rozsahu vyhovel.

Čo sa týka nároku žalobkyne v 3. rade - sestry nebohého, súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že síce § 15 Občianskeho zákonníka umožňuje uplatňovať náhradu nemajetkovej ujmy manželovi a deťom a ak ich niet, jeho rodičom, ako príbuzným v priamom rade, avšak zákon treba vykladať podľa jeho obsahu a účelu s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti. Žalobkyňa v 3. rade ako súrodeneц nebohého utrpela podobne ako rodičia neodstrániteľnú ujmu, ktorá sa prejavila i na jej psychickom stave, kedy u nej pretrváva strach založiť si vlastnú rodinu, aby sa vyvarovala útrap, aké prežívajú rodičia. Situáciu sa snaží vyriešiť doslova útekem z domova kde s bratom žili do zahraničia. Súd v závere konštatuje, že i žalobkyňa v 3. rade si svoj nárok uplatnila zákonne, avšak na rozdiel od rodičov, ktorým mal byť syn v staršom veku oporou a ktorý už ďalšie biologické deti pravdepodobne mať nebudú, žalobkyňa v 3. rade je mladá, slobodná, má celý život a perspektívu pred sebou. Napriek prvotnému šoku a pocitom straty a zúfalstva sa táto postupne so situáciou vyrovná, založí si vlastnú rodinu, ktorej členovia sa stanú jej najbližšími. Vzhľadom na uvedené teda súd jej nároku vyhovel, avšak iba čo do sumy 15000,- Eur a v prevyšujúcej časti jej nárok zamietol.

Podľa § 151 ods. 3 O.s.p., v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

O trovách konania súd rozhodol podľa citovaného ust. §151 ods. 3 O. s.p., tak, že o trovách konania súd rozhodne samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku. Ustanovenia odsekov 1,2 citovaného ustanovenia zákona platia primerane s tým, že lehota 3 pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v piatich vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/95 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.